

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТУРИЗМА

Приложение № 1

**ПРАВИЛА ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТ ЗА
ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ ПО ПРОФЕСИЯТА
"ПЛАНИНСКИ ВОДАЧ", КАКТО И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА**

(Утвърдени със Заповед № Т-РД-17-1/05.01.2018 г. на министъра на туризма)

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Изпит за придобиване на правоспособност се полага от лицата по чл. 12, ал. 1 и 2 и по чл. 35, ал. 1 от Наредба № 3 от 7 март 2016 г. за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация, необходими за придобиване на правоспособност за упражняване на професията "Планински водач" (Наредбата).
2. До изпит за придобиване на правоспособност по професията "Планински водач" се допускат за участие всички кандидати, които отговарят на необходимите условия и са представили изискуемите документи по чл. 17 от Наредбата.
3. Изпитът за придобиване на правоспособност се провежда от Комисия за провеждане на изпит за придобиване на правоспособност за упражняване на професията „Планински водач“ (Комисията) по въпросник, утвърден от министъра на туризма, след съгласуване с министъра на младежта и спорта, по предложение на Комисията.
4. Настоящите критерии за оценка имат за цел да опишат реда за провеждане на изпита за придобиване на правоспособност и оценяването на кандидатите за придобиване на правоспособност за упражняване на професията "Планински водач".
5. Критериите за оценка и областите от знания, застъпени във въпросника, се обявяват предварително на кандидатите, като се публикуват на официалната интернет страница на Министерството на туризма <http://www.tourism.government.bg>.

6. Всеки член от Комисията получава екземпляр от настоящите критерии за оценка и извършва оценяването на кандидатите по тях.
7. Оценка на Комисията се документират чрез попълването на съответния протокол за оценка.
8. След приключване на всеки етап на оценка комисията взема решение за преминаване към следващия етап. Решението се взема на база протоколите за оценка.

II. ОЦЕНЯВАНЕ НА КАНДИДАТИТЕ ОТ ИЗПИТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА „ПЛАНИНСКИ ВОДАЧ”

9. Изпитът за придобиване на правоспособност за „Планински водач” се състои от теоретична (устна) част и практическа част.
10. Изпитните билети с въпроси се съставят от Изпитната комисия. В теоретичния изпит се включват въпроси със съдържание от темите на области, посочени в утвърдения въпросник за изпита.
11. Изпитът за придобиване на правоспособност за „Планински водач” се оценява с "издържал" или "неиздържал".
 - 11.1. За да се получи оценка „издържал“ на изпита за придобиване на правоспособност, е необходима оценка „издържал“, както на теоретична част, така и на практическата част на изпита.
 - 11.2. Ако теоретичната част на изпита е с оценка „неиздържал“, кандидатът не се допуска до практически изпит.
 - 11.3. Ако теоретичната част на изпита е с оценка „издържал“, а практическата част е с оценка „неиздържал“ или кандидатът не се е явил на устния изпит, окончателната оценка от изпита е „неиздържал“.
12. При оценка "неиздържал" кандидатът има право да се яви повторно на изпит на една от следващите обявени дати.
13. Резултатите от изпита се вписват в Протокол, който се подписва от членовете на Изпитната комисия и се съхранява в Министерството на туризма.
14. Министърът на туризма или оправомощено от него длъжностно лице издава на кандидата, който е получил оценка „издържал", удостоверение за правоспособност за планински водач съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 7 март 2016 г. за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация,

необходими за придобиване на правоспособност за упражняване на професията "Планински водач".

III. РЕД И УСЛОВИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ „ПЛАНИНСКИ ВОДАЧ”

15. Кандидатите се допускат в залата след представяне на лична карта, като се подписват в присъствен списък.
16. Не се допуска ползването на компютри, мобилни телефони и други технически средства. При констатирано нарушение, Комисията отстранява лицето от по-нататъшно участие в изпита, за което се съставя протокол.
17. Теоретичният (устен) изпит е с максимална продължителност 30 минути за всеки кандидат.
19. За провеждане на теоретичния (устен) изпит се изтеглят въпроси.
20. След обявяване на началото на теоретичния изпит един от кандидатите изтегля на случаен принцип два въпроса от утвърдения Въпросник за всички кандидати от съответната група. Задължително се включва следният трети въпрос за всички кандидати, а именно: „Какво трябва да знае и какво трябва да може планинския водач при упражняване на професията?“.
21. Оповестяването на резултатите от теоретичния изпит се извършва в същия ден на изпита на официалната интернет страница на Министерство на туризма или по друг подходящ начин.
22. Практическият изпит за кандидатите, издържали теоретичния изпит, се провежда в деня, следващ деня на теоретичния изпит, съгласно одобрения график.

IV. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА КАНДИДАТИТЕ

23. Оценката на кандидата от теоретичния и практическия изпит се извършва от 6 членна комисия с ДА или НЕ и е въз основа на определени критерии, отнасящи се до знанията, личните и професионалните компетенции и умения на кандидата, съгласно Приложение № 1 и № 2 от настоящите критерии за оценка. Кандидатът се оценява по всеки един от посочените критерии.

23.1. Членовете на Комисията се разпределят по равно за оценка на теоретичния и практическия изпит. Председателят на Комисията контролира провеждането на теоретичния и практическия изпит.

24. Кандидатът получава оценка „издържал“ на теоретичния изпит, ако има общ резултат от Комисията с най-малко 2 бр. оценка ДА на първия въпрос, най-малко 2 бр. оценка ДА на втория въпрос и най-малко 2 бр. ДА на задължителния въпрос.

24.1. Кандидатът получава оценка „неиздържал“ на теоретичния изпит, ако има общ резултат от Комисията с най-малко 2 бр. НЕ на два от въпросите.

24.2. До практически изпит се допуска кандидат, който е получил на теоретичния изпит оценка „издържал“.

25. Практическият изпит е изпълнение на индивидуално практическо задание. Практическите задания се изготвят от комисията.

26. Оценката на кандидата от практическия изпит се извършва с ДА или НЕ и е въз основа на определени критерии, отнасящи се до знанията, личните и професионалните компетенции и умения на кандидата, съгласно Приложение № 2 от настоящите критерии за оценка. Кандидатът се оценява по всеки един от посочените критерии.

26.1. Кандидатът получава оценка „издържал“ на практическия изпит, ако има общо 2 бр. положителни оценки „ДА“.

27. Крайната оценка от изпита се формира въз основа на оценката от теоретичната и практическата част на изпита.

28. За успешно издържан изпит за придобиване на правоспособност за упражняване на професията „Планински водач“ е необходимо кандидатът да е издържал успешно всички части на изпита.

V. РЕД И УСЛОВИЯ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ТЕОРЕТИЧНАТА И ПРАКТИЧЕСКАТА ЧАСТ НА ИЗПИТА ОТ КОМИСИЯТА

29. Отговорите на въпросите от теоретичния изпит на всеки кандидат се оценяват от членовете на Изпитната комисия, независимо един от друг.

29.1. За общ резултат „ДА“ на всеки въпрос е необходимо да има оценка „ДА“ на минимум 4 бр. критерии от общо 6 бр. критерии, съгласно Приложение № 1. За обща оценка „издържал“ на теоретичния изпит е необходимо да има общ резултат „ДА“ на минимум 2 броя въпроси.

29.2. Всеки член на комисията оценява кандидата, като вписва оценката си в индивидуален протокол, който се предава за изготвяне на окончателния протокол,

който се подписва от членовете на комисията. Поставената от комисията оценка е окончателна.

30. На практическия изпит Комисията наблюдава изпълнението на практическото задание и всеки член на комисията оценява професионалните знания, личните и професионални компетенции и умения на кандидата като непосредствено след изпита се нанася оценката в индивидуален протокол.

30.1. Обща оценка „издържал“ на практическия изпит се поставя на кандидата, когато има постигнат общ резултат с оценка „ДА“ на 3 бр. критерии от общо 4 бр. критерии, съгласно Приложение № 2.

30.2. Решението за оценката на практическия изпит се взема от Комисията с обикновено мнозинство от повече от половината членове на Комисията.

31. Резултатите от двете части на изпита - теоретичен и практически, както и окончателната оценка от изпита за кандидатите се отразяват в Протокол, който се подписва от членовете на Комисията.

32. Окончателните резултати от изпита се оповестяват на официалната интернет страница на Министерство на туризма или по друг подходящ начин в 14-дневен срок, считано от датата на последния проведен изпит (последната обявена допълнителна дата за изпит).

33. В срок от 5 работни дни от обявяването на резултатите от изпита по т. 32 лицата, които не са преминали успешно изпита за признаване на правоспособност, могат да отправят до Комисията искане да се запознаят с резултатите си.

34. Запознаването с резултатите от изпита лицата извършват лично в присъствието на член на Изпитната комисия и длъжностно лице от администрацията на Министерството на туризма.

**КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА КАНДИДАТ НА ТЕОРЕТИЧЕН (УСТЕН)
ИЗПИТ**

Критерии за оценка на кандидата	Въпрос 1		Въпрос 2		Въпрос 3 - задължителен	
	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ
I. Критерии, отнасящи се до професионалните знания на кандидата:						
1. Съдържание, фактологическа пълнота и коректност, актуалност и достоверност на информацията						
2. Акуратно структуриране на информацията, яснота, логичност на изложението и стил						
3. Използване на специфична професионална лексика и терминология						
II. Критерии, отнасящи се до личните и професионалните компетенции и умения на кандидата						
4. Комуникационни/ Комуникативни умения						
5. Представяне и владеене на материала, атрактивно представяне на информацията						
6. Умения за овладяване вниманието на групата и контакт с нея						
ОБЩ РЕЗУЛТАТ:						
ОБЩА ОЦЕНКА:						

Забележки:

1. Оценката „ДА” или „НЕ” по всеки един от критериите се вписва с отметка (√).
2. За общ резултат „ДА” на всеки въпрос е необходимо да има оценка „ДА” на минимум 4 бр. критерии от общо 6 бр. критерии.
3. В графата **ОБЩА ОЦЕНКА** се отбелязва „издържал” или „неиздържал”. За обща оценка „издържал” е необходимо да има общ резултат „ДА” на минимум 2 броя въпроси.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА ЗА ПРАКТИЧЕСКИ ИЗПИТ

Критерии за оценка на кандидата	ДА	НЕ
1. Техническо изпълнение		
2. Демонстрация		
3. Спазване на стандарти (правила) за безопасност и подsigуряване на групата		
4. Овладяване и обезпечаване на групата (клиентите) при възникване на критична ситуация		
ОБЩ РЕЗУЛТАТ:		
ОБЩА ОЦЕНКА:		

Заб. Практическият изпит се състои в демонстриране на елементи от алпийската, топографската, долекарската и техническата подготовка, планински техники, ориентирание, които се използват в работата на планинския водач. Демонстрират се уменията на кандидатите да импровизират, да работят със специализирани съоразения и да обезопасяват.

Оценката се поставя въз основа на показаното изпълнение по отделните критерии.

Заб. Кандидатите се явяват на практическия изпит с необходимата екипировка.

Забележки:

1. Оценката „ДА” или „НЕ” по всеки един от критериите се вписва с отметка (√).
2. В графата **ОБЩА ОЦЕНКА** се отбелязва оценка „издържал“ или „неиздържал“.
3. Обща оценка „издържал“ се поставя, когато има постигнат общ резултат с оценка „ДА“ на 3 бр. критерии от общо 4 бр. критерии.
4. Ако за **критерий 3** Спазване на стандарти (правила) за безопасност и подsigуряване на групата оценката е **НЕ**, изпитът се счита за „неиздържан“.